

UCHWAŁA NR BRM.0007.24.2025

RADY MIEJSKIEJ W OLECKU

z dnia 28 lutego 2025 r.

w sprawie zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Kijewo i Wólka Kijewska na lata 2025-2031

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, 1572, 1907 i 1940) uchwała się, co następuje:

§ 1. Zatwierdza się Plan Odnowy Miejscowości Kijewo i Wólka Kijewska na lata 2025-2031 przyjęty uchwałą nr 1/2025 Zebrania Wiejskiego Sołectwa Kijewo z dnia 14 lutego 2025 r., stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej

Wojciech Rejterada

Załącznik do uchwały Nr BRM.0007.24.2025
Rady Miejskiej w Olecku
z dnia 28 lutego 2025 r.

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI KIJEWO I WÓLKA KIJEWSKA NA LATA 2025-2031

Sołectwo Kijewo - Gmina Olecko, 2025 r.

Plan Odnowy Miejscowości Kijewo
i Wólka Kijewska 2025-2031

Spis treści

Spis rysunków	1
Wstęp.....	3
I. Charakterystyka Sołectwa Kijewo	4
1. Historia	7
2. Religia	10
Wieś znajduje się na terenie parafii rzymskokatolickiej pw. św. Antoniego Padewskiego	10
3. Zabytki	10
4. Ludność.....	10
5. Struktura gruntów w Sołectwie Kijewo	15
6. Rolnictwo.....	16
7. Gospodarka	17
II. Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości	18
1. Zasoby przyrodnicze	18
2. Dziedzictwo kulturowe	18
3. Oświata.....	23
4. Ochrona zdrowia i ratownictwo społeczne	23
5. Transport i komunikacja	23
6. Zaopatrzenie w wodę i kanalizację.....	23
III. Ocena mocnych i słabych stron miejscowości – Analiza SWOT.....	23
IV. Opis planowanych zadań	26
1. Wizja rozwoju miejscowości Kijewo i Wólka Kijewska (2025-2031)	26
2. Rozwój turystyki wiejskiej i kulturowej	26
3. Integracja społeczna i aktywizacja mieszkańców	26
4. Zrównoważony rozwój i ekologia.....	27
5. Nowoczesna infrastruktura turystyczna i informacyjna.....	27
6. Wzrost jakości życia mieszkańców	27
7. Współpraca i zaangażowanie lokalne.....	28
8. Podsumowanie.....	28
V. Harmonogram działań:	28

Spis rysunków

Rysunek 1: Mapa granic Sołectwa Kijewo	5
Rysunek 2: Sołectwo Kijewo na tle gminy Olecko	6
Rysunek 3: Ludność w Sołectwie Kijewo w podziale na płeć - stan na 31.12.2024 r.	11
Rysunek 4: Procentowa liczba ludności sołectwa Kijewo z podziałem na trzy kategorie wiekowe	14
Rysunek 5 Struktura wieku w sołectwie Kijewo w podziale na płeć - stan na 31.12.2024 r.	14
Rysunek 6: Centrum Edukacyjno – Kulturalne w Kijewie	19
Rysunek 7: Dworzec w Kijewie	20

Plan Odnowy Miejscowości Kijewo
i Wólka Kijewska 2025-2031

Rysunek 8: Cmentarz ewangelicki w Kijewie.....	20
Rysunek 9: Drewniana chata w Kijewie	21
Rysunek 10: Plac wiejski w Kijewie	21
Rysunek 11: Plac wiejski w Kijewie	22
Rysunek 12: Kaplica filialna pod wezwaniem Matki Bolesnej w Kijewie	22
Spis tabel	

Tabela 1: Mieszkańcy wsi Kijewo- stan na 31.12.2024 r.	11
Tabela 2: Mieszkańcy wsi Wólka Kijewska - stan na 31.12.2024 r.	12
Tabela 3: Mieszkańcy sołectwa Kijewo - stan na 21.12.2024 r.	13
Tabela 4: Struktura gruntów gminnych dla sołectwa Kijewo	15
Tabela 5: Struktura gruntów wg wykazu gruntów obręb Kijewo	16
Tabela 6: struktura gospodarstw w miejscowości Kijewo	16
Tabela 7: Struktura gospodarstw w miejscowości Wólka Kijewska	17
Tabela 8: Struktura prowadzonej działalności gospodarczej na terenie miejscowości Kijewo	17
Tabela 9: Struktura prowadzonej działalności gospodarczej na terenie miejscowości Wólka Kijewska ...	17
Tabela 10: Analiza SWOT	24
Tabela 11: Plan zadań na kolejnych 7 lat	28

Plan Odnowy Miejscowości Kijewo i Wólka Kijewska 2025-2031

Wstęp

Podstawą rozwoju miejscowości jest dokument pn. „Plan Odnowy Miejscowości Kijewo i Wólka Kijewska na lata 2025-2031 zwany dalej „planem”. Zasadniczym jej celem jest wzmocnienie działań służących zmniejszeniu istniejących dysproporcji i różnic w poziomie rozwoju obszarów wiejskich w stosunku do terenów miejskich. Plan odnowy miejscowości to dokument planowania rozwoju na najniższym szczeblu, czyli na poziomie sołectwa. Ma on pobudzać mieszkańców danej miejscowości do wspólnego działania na rzecz rozwoju swojej małej ojczyzny. Wszelkie programy inwestycyjne, wspierające polepszenie poziomu życia są bardzo potrzebne i stanowią podstawę wszelkich planów rozwoju wsi. Plan odnowy miejscowości jest jednym z najważniejszych elementów odnowy wsi, jej rozwoju oraz poprawy warunków życia i pracy mieszkańców. Program ten zachęca do inicjatywy, aktywności i sprawia, że społeczność lokalna staje się motorem napędowym w swoim środowisku. „Plan Odnowy Miejscowości Kijewo i Wólka Kijewska na lata 2025 - 2031” jest dokumentem o charakterze planowania strategicznego i określa cele oraz kierunki działania wraz z określeniem zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących społeczność lokalną planowanych na lata 2025 - 2031. Dokument ten ma służyć pełnemu wykorzystaniu istniejącego potencjału i szans rozwojowych, w tym dostępu do środków unijnych i funduszy rządowych. Plan został opracowany w sposób uspołeczniony, przy szerokim udziale mieszkańców wsi. Dokument ten zawiera diagnozę zasobów wsi, analizę problemów, wizję i cele rozwoju miejscowości oraz plan działań na przyszłość. Prace nad planem pozwoliły na określenie kierunków odnowy miejscowości, wyznaczenie priorytetów oraz wyszczególnienie zadań, które będą realizowane w ich ramach.

Plan ma na celu stworzenie zrównoważonego, integrującego i innowacyjnego środowiska, które będzie wspierać rozwój turystyki, aktywizację społeczną oraz poprawę jakości życia mieszkańców. Przygotowanie planu opiera się na założeniu, że sukces tej inicjatywy zależy od aktywnego udziału społeczności lokalnej, ścisłej współpracy z gminą oraz pozyskiwania funduszy krajowych.

Podstawowe cele planu:

Plan Odnowy Miejscowości Kijewo
i Wólka Kijewska 2025-2031

1. Rozwój turystyki – Kijewo i Wólka Kijewska, dzięki swojemu położeniu oraz bogatemu dziedzictwu kulturowemu, mogą stać się atrakcyjnym miejscem turystycznym. Plan zakłada rozwój infrastruktury turystycznej, w tym stworzenie miejsc wypoczynku, organizację wydarzeń kulturalnych oraz promocję lokalnych tradycji mazurskich.
2. Integracja społeczna – poprzez organizację wydarzeń kulturalnych, warsztatów oraz aktywności sportowych. Celem jest zbudowanie więzi pomiędzy mieszkańcami wsi oraz zacieśnienie współpracy międzypokoleniowej.
3. Poprawa jakości życia – inwestycje w przestrzeń publiczną, takie jak place zabaw, wiaty rekreacyjne mają na celu poprawę komfortu życia mieszkańców, sprzyjając spędzaniu czasu na świeżym powietrzu i wspólnej aktywności.

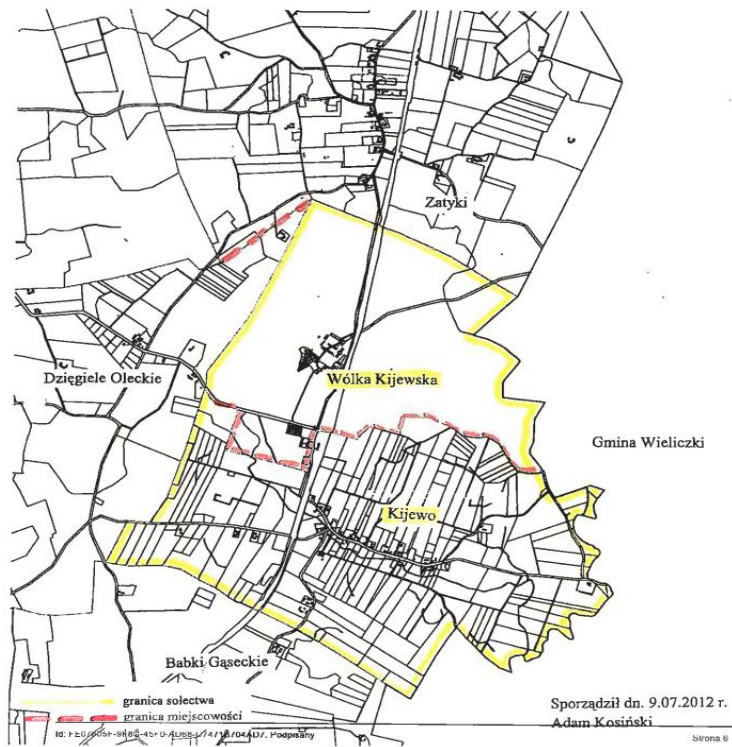
I. Charakterystyka Sołectwa Kijewo

Kijewo – wieś położona w północno – wschodniej części województwa warmińsko–mazurskiego, w powiecie oleckim, gminie Olecko, w pobliżu granicy z powiatem ełckim, 17 km na południe od Olecka. Przez Kijewo przebiega linia kolejowa Olecko – Ełk (obecnie nieczynna dla ruchu pasażerskiego). W latach 1975–1998 miejscowość należała administracyjnie do województwa suwalskiego.

Wólka Kijewska – osada położona w północno – wschodniej części województwa warmińsko – mazurskiego, w powiecie oleckim, gminie Olecko, w pobliżu granicy z powiatem ełckim, 15 km na południe od Olecka. W latach 1975–1998 miejscowość należała administracyjnie do województwa suwalskiego.

Plan Odnowy Miejscowości Kijewo i Wólka Kijewska 2025-2031

Rysunek 1: Mapa granic Sołectwa Kijewo

Źródło: BIP Urzędu Miejskiego w Olecku

Plan Odnowy Miejscowości Kijewo i Wólka Kijewska 2025-2031

Rysunek 2: Sołectwo Kijewo na tle gminy Olecko

Źródło: pl.wikipedia.org

Sołectwo Kijewo składa się z dwóch miejscowości: Kijewo (wieś) i Wólka Kijewska (osada), którym powierzchnia łącznie wynosi 656 ha, tj. powierzchnia sołectwa stanowi 6,56 km². Odległość między miejscowościami w sołectwie wynosi ok. 2 km.

Historia sołectwa była zależna od sytuacji społecznej i politycznej kraju. Kroniki sołectwa mają również bogatą historię sięgającą czasów funkcjonowania Państwowych Gospodarstw Rolnych (PGR). Obie wsie, będące dawnymi osadami popegeerowskimi, przeszły znaczną transformację społeczną i gospodarczą.

Sołectwo położone jest w rejonie turystycznym Mazur. Powietrze w tym rejonie należy do najczystszych w Polsce. Sołectwo charakteryzuje się krajobrazem antropogenicznym, typowym dla terenów rolniczych. Dzięki dogodnemu położeniu geograficznemu jest to sołectwo o wysokich walorach turystycznych.

Zgodnie z podziałem Gminy Olecko na strefy funkcjonalno-przestrzenne o zróżnicowanych zasadach zagospodarowania i kierunkach polityki przestrzennej, miejscowości wchodzące w skład Sołectwa Kijewo należą do strefy o charakterze osadniczo – rolniczo – turystycznym. Sołectwo Kijewo wyróżnia obszary wyodrębnione w tej strefie, czyli **obszar wielofunkcyjnego rozwoju wsi**, jak również **dominacji funkcji turystycznej**.

Sołectwo Kijewo charakteryzuje się również silnie związaną społecznością lokalną.

1. Historia

Wieś powstała w ramach kolonizacji północno-wschodnich terenów Prus Książęcych. W 1547 roku starosta Michał von Eysack sprzedał niejakemu Wojtkowi Jelitce z okolic Piza trzy łany sołectkie za 90 grzywien. Ze swej strony Wojtek Jelitko zobowiązał się do założenia wsi czynszowej na 30 łanach na prawie chełmińskim. Osadnicy otrzymali pięć lat całkowitej wolnizny, a po upływie tego czasu przez kolejne pięć lat mieli płacić połowę czynszu i odrabiać połowę tłoki.

Na początku wieś nazywano Jabłonowem – w dokumentach znalazły się zapisy: Geblonowa (1550) i Jablonowa (1551). W 1601 roku o wsi mówiono „Jeblenowa oder Kieowa”. Nowsza nazwa wywodziła się najpewniej od nazwiska bądź przezwiska jakiegoś Kija, być może późniejszego sołtysa.

W następnych latach wieś nazywano: przed 1785 r. Kyiewen, po 1785 r. Kyöwen, po 1818 r. Küwen, po 1871 r. Kivewen i do 1945 r. Kiöwen.

W XVI i XVII wieku mieszkańcy Kijewa uczęszczali do kościoła w Stradunach (14 km) a od połowy XVIII wieku do Gąsek (7 km).

W 1710 r. w Prusach wybuchła epidemia dżumy, która spowodowała śmierć 15 mieszkańców Kijewa i 189 mieszkańców Gąsek.

Szkołę we wsi założono w pierwszej połowie XVIII wieku (w latach ok. 1737–1740). W 1935 roku zatrudnionych w niej było dwóch nauczycieli, do ośmiu klas uczęszczało ogółem 96 dzieci. Po II wojnie światowej szkołę uruchomiono ponownie w listopadzie 1945 roku. Pracowało w niej wówczas dwóch nauczycieli.

U schyłku II wojny światowej folwark w Kijewie został zbombardowany przez lotnictwo radzieckie. Wieś została zelektryfikowana w 1949 roku. W latach 50. powstało w Kijewie Państwowe Gospodarstwo Rolne. W 1957 roku założono Kółko Rolnicze (jedno z pierwszych w powiecie), a w 1969 roku Zespół Przysposobienia Rolniczego. W 1966 roku oddano do użytku nowy budynek ośrodka zdrowia. Wieś krótko – w 1972 roku – była siedzibą gromady. Mała wioska zwana *Kyiewen przed 1785 r.*, *Kyöwen po 1785 r.*, *Küwen po 1818 r.*, *Kivewen po 1871 r.* i *Kiöwen do 1945 r.* została założona w 1547 r. Od 1874 r. do 1945 r. włączona do powiatu Babken (pol . Babki Gąseckie), który - przemianowany w 1938 r. na "powiat Babeck" - należał do powiatu Oletzko (od 1933 r. do 1945 r.: powiat

Plan Odnowy Miejscowości Kijewo
i Wólka Kijewska 2025-2031

Treuburg) w powiecie Gumbinnen pruska prowincja Prusy Wschodnie. Wraz z miastami Kiöwenhorst (polska Wólka Kijewska) i Lakommen (*Łakome*, już nieistniejąca), Kiöwen liczyło 1 grudnia 1910 roku ogółem 316 mieszkańców. Zgodnie z postanowieniami traktatu wersalskiego, ludność obszaru wyborczego Allenstein, do którego należał Kiöwen, głosowała 11 lipca 1920 r. nad pozostaniem częścią Prus Wschodnich (a tym samym do Niemiec) czy też przyłączeniem do Polski. W Kiöwen za pozostaniem w Prusach Wschodnich zagłosowało 283 mieszkańców. Polska nie otrzymała żadnego głosu. 30 września 1928 r. gmina wiejska Kiöwen powiększyła się o sąsiedni majątek Klein Gonschorowen (1938–1945: Kleinkiöwen, pol. Gąsiorówko). W 1933 r. liczba ludności wzrosła do 420, a w 1939 r. – 413.

W wyniku wojny Kiöwen wraz z całym południowymi Prusami Wschodnimi przybyło w 1945 roku do Polski i otrzymało polską formę nazwy „Kijewo”. Dziś wieś jest siedzibą sołectwa polskiego i tym samym wsią w sieci gminy miejsko -wiejskiej Olecko (*Marggrabowa*, 1928-1945 *Treuburg*) w powiecie oleckim (powiat *Oletzko* , 1933 - 1945 powiat *Treuburg*), do 1998 r. województwo suwalskie, od tego czasu należy do województwa Warmińsko-Mazurskiego .

Do 1945 roku Kiöwen należał do parafii kościoła protestanckiego w wschodniopruskiej prowincji kościelnej w Gonsken Kościoła Związku Staropruskiego oraz w katolickim kościele parafialnym w Marggrabowej (1928 do 1945: Treuburg, polskie Olecko) w Diecezji Warmińskiej .

Dziś Kijewo należy do parafii protestanckiej do katolickiego kościoła parafialnego w Gąskach w diecezji Ełk Kościoła rzymskokatolickiego w Polsce . Posiada kościół filialny w Kijewie .

Kijewo położone jest przy bocznej drodze łączącej polską drogę państwową DK 65 (dawna niemiecka Reichsstraße 132) w pobliżu Gąsków (Gonsken , 1938 - 1945 Herzogskirchen) z Gutą (Gutten) - znajdującymi się już w gminie Wieliczki (Wielitzeken , 1938-1945). Wallenrode'a). Prowadzi tu także droga boczna z Sędek (Sentken) przy drodze krajowej DK 16. Od 1879 r. Kiöwen lub. Stacja kolejowa Kijewo na linii kolejowej Lyck – Insterburg (pol. Ełk – Czernjachówsk), która dziś jednak służy wyłącznie dla ruchu towarowego na trasie Ełk – Olecko - Wólka Kijewska. Mała wieś majątkowa, znana jako Kivewenhorst po 1871 r. i Kiöwenhorst do 1945 r., pojawia się na mapach dopiero od 1868 r. Do 1945 r. była to dzielnica mieszkaniowa należąca do gminy

Plan Odnowy Miejscowości Kijewo
i Wólka Kijewska 2025-2031

wiejskiej Kiöwen (po polsku Kijewo), należącej do powiatu Oletzko (1933–1945 powiat Treuburg) w powiecie Gumbinnen w pruskiej prowincji Prusy Wschodnie. W 1905 r. składała się z trzech domów, w których mieszkało ośmiu mieszkańców.

W wyniku wojny Kiöwenhorst wraz z całym południowymi Prusami Wschodnimi przybył do Polski w 1945 roku i od tego czasu nosi polską formę nazwy „Wólka Kijewska”. Dziś miejsce to jest wkomponowane w społeczność miejsko – wiejską Olecka.

W 1740 r. założono w Kijewie dwuklasową szkołę, której historia sięgała XXI wieku.

Majątek Wólka Kijewska (Kiöwenhorst, horst – gniazdo), wskazany został pierwszy raz na oficjalnej mapie geodezyjnej z 1868 roku. W 1905 r. majątek składał się z trzech domów z ośmioma mieszkańcami.

W księdze majątkowej z 1907 r. wymieniono majątek Kiöwenhorst należący do właściciela ziemskiego Maxa Adama z działką o powierzchni 205 ha, w tym 14 ha lasu. Prowadzono tam hodowlę koni zimnokrwistych, a w gospodarstwie znajdowała się stacja hodowlana.

W księgach adresowych gospodarstw z 1909 r. i 1913 r. nie ma wzmianki o majątku. Dopiero w 1922 r. w spisach znajduje się majątek właściciela Gustava Marksa. Powierzchnia nieruchomości to 201 ha, w tym 10 ha lasu. Do majątku należał młyn torfowy. Gustav Marks był żonaty z siostrą właściciela ziemskiego Klein Gordeiken Willy Kowitz.

W „Handbuch von Parey” z 1929 r. można znaleźć majątek o tej samej wielkości, tym samym właścicielu, ale różnej liczbie zwierząt. Również w Güteradreßbuch (księdze adresowej gospodarstw) 1932 r. przy nazwisku Gustav Marks podano 201 hektarów nieruchomości, w tym 10 hektarów lasu.

Krótko przed II wojną światową w spisach majątków napisano: Majątek Kiöwenhorst z trzema domami dla robotników rolnych (Butsch, Borkowski, Grigo, Bubrowski, Neubert) znajduje się bezpośrednio przy linii kolejowej w północnej części wsi Kijewo. W latach pięćdziesiątych XX wieku w majątku założono Państwowe Gospodarstwo Rolne (PGR).

W pobliżu miejscowości znajduje się stanowisko archeologiczne ze śladami osadnictwa z mezolitu (8000–4800 r. p.n.e.).

Po wielu latach zmian politycznych, w tym w zakresie polityki oświatowej, od 1 września

Plan Odnowy Miejscowości Kijewo i Wólka Kijewska 2025-2031

1999 r. w Kijewie funkcjonowało publiczne gimnazjum, które od 1 września 2017 r. przekształcone zostało w ośmioletnią szkołę podstawową. Szkoła funkcjonująca w Kijewie tradycyjnie pełniła rolę ośrodka rozwoju wsi, miejsca edukacji, ale i wydarzeń kulturalnych, sportowych, miejsca spotkań. Jej rola była szczególna – była jedyną instytucją użyteczności publicznej zlokalizowaną w małej miejscowości. Szkoła została zamknięta z dniem 31 sierpnia 2020 r. Zważywszy na potrzeby społeczności sołectwa budynek po zlikwidowanej szkole przekształcony został w Centrum Edukacyjno-Kulturalne w Kijewie działające w strukturze Regionalnego Ośrodka Kultury w Olecku „Mazury Garbate” – samorządowej instytucji kultury. Obecnie Centrum Edukacyjno-Kulturalne stanowi serce kulturalne i edukacyjne wspólnoty sołectkiej.

Liczba mieszkańców w poszczególnych latach:

- 1857 r. – 218 mieszkańców,
- 1933 r. – 420 mieszkańców,
- 1939 r. – 413 mieszkańców.

2. Religia

Wieś znajduje się na terenie parafii rzymskokatolickiej pw. św. Antoniego Padewskiego w Gąskach.

3. Zabytki

Na terenie Sołectwa znajdują się następujące obiekty:

- zespół budynków szkolnych z lat 20. XX wieku: szkoła i budynek gospodarczy'
- zespół stacji kolejowej z 1879 r. (przebudowany w okresie międzywojennym): dworzec, magazyn spedycji kolejowej, szalet'
- zespół budynków służb drogowych z początku XX wieku: dom i budynek gospodarczy;
- drewniana chata z początku XX wieku;
- cmentarz ewangelicki z XIX wieku;

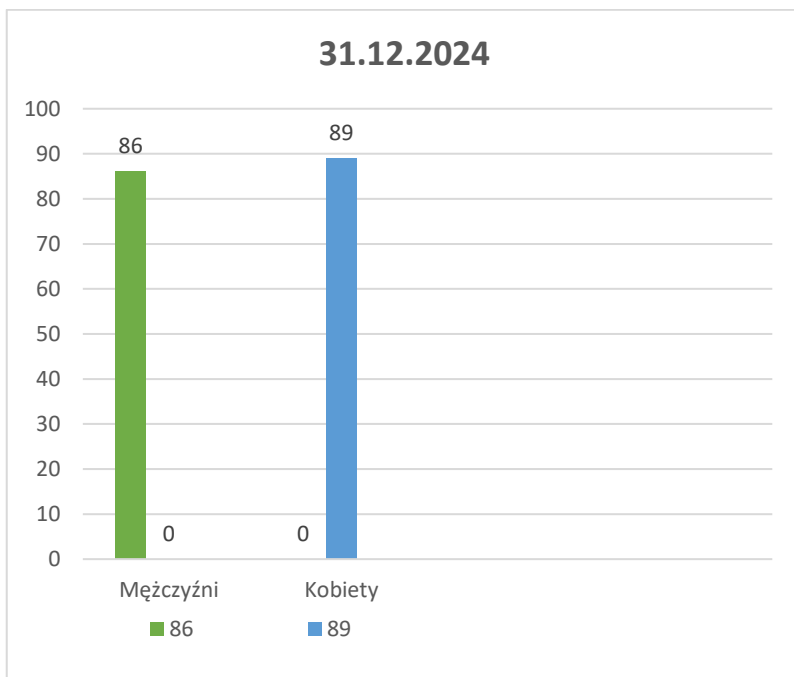
4. Ludność

Sołectwo Kijewo zamieszkuje 175 osób (stan na 31 grudnia 2024 r.). Przekrój statystyczny struktury ludności w sołectwie przedstawiają poniższe wykresy oraz tabele.

Plan Odnowy Miejscowości Kijewo
i Wólka Kijewska 2025-2031

Według Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2011 roku liczba ludności we wsi Kijewo to 207 z czego 49,8% mieszkańców stanowią kobiety, a 50,2% ludności to mężczyźni.

Rysunek 3: Ludność w Sołectwie Kijewo w podziale na płeć - stan na 31.12.2024 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Stanu Cywilnego w Olecku.

Wykres 1 prezentuje jak na koniec roku przedstawiała się liczba ludności z podziałem na kobiety i mężczyzn. Liczba kobiet w sołectwie Kijewo wyniosła 89, natomiast mężczyzn 86.

Tabela 1: Mieszkańcy wsi Kijewo- stan na 31.12.2024 r.

Kijewo	Wartość ogółem	W tym kobiety	W tym mężczyźni
Stan ludności ogółem	96	48	48
Ludność w wieku przedprodukcyjnym (0-18lat)	19	8	11

Plan Odnowy Miejscowości Kijewo
i Wólka Kijewska 2025-2031

Ludność w wieku produkcyjnym (kobiety: 19-60 lat/ mężczyźni: 18-65 lat)	51	23	28
Ludność w wieku poprodukcyjnym (kobiety 60 lat i więcej/ mężczyźni 65 i więcej)	26	17	9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Stanu Cywilnego w Olecku.

Tabela 1 prezentuje liczbę ludności w miejscowości Kijewo z podziałem na płeć w trzech kategoriach wiekowych.

Tabela 2: Mieszkańcy wsi Wólka Kijewska - stan na 31.12.2024 r.

Wólka Kijewska	Wartość ogółem	W tym kobiety	W tym mężczyźni
Stan ludności ogółem	79	38	41
Ludność w wieku przedprodukcyjnym (0-18lat)	15	11	4
Ludność w wieku produkcyjnym (kobiety: 19-60 lat/ mężczyźni: 18-65 lat)	48	19	29
Ludność w wieku poprodukcyjnym (kobiety 60 lat i więcej)	16	11	5

Plan Odnowy Miejscowości Kijewo
i Wólka Kijewska 2025-2031

więcej/mężczyźni 65 i więcej)			
--	--	--	--

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Stanu Cywilnego w Olecku.

Tabela 2 prezentuje liczbę ludności w miejscowości Wólka Kijewska z podziałem na płeć w trzech kategoriach wiekowych.

Tabela 3: Mieszkańcy sołectwa Kijewo - stan na 21.12.2024 r.

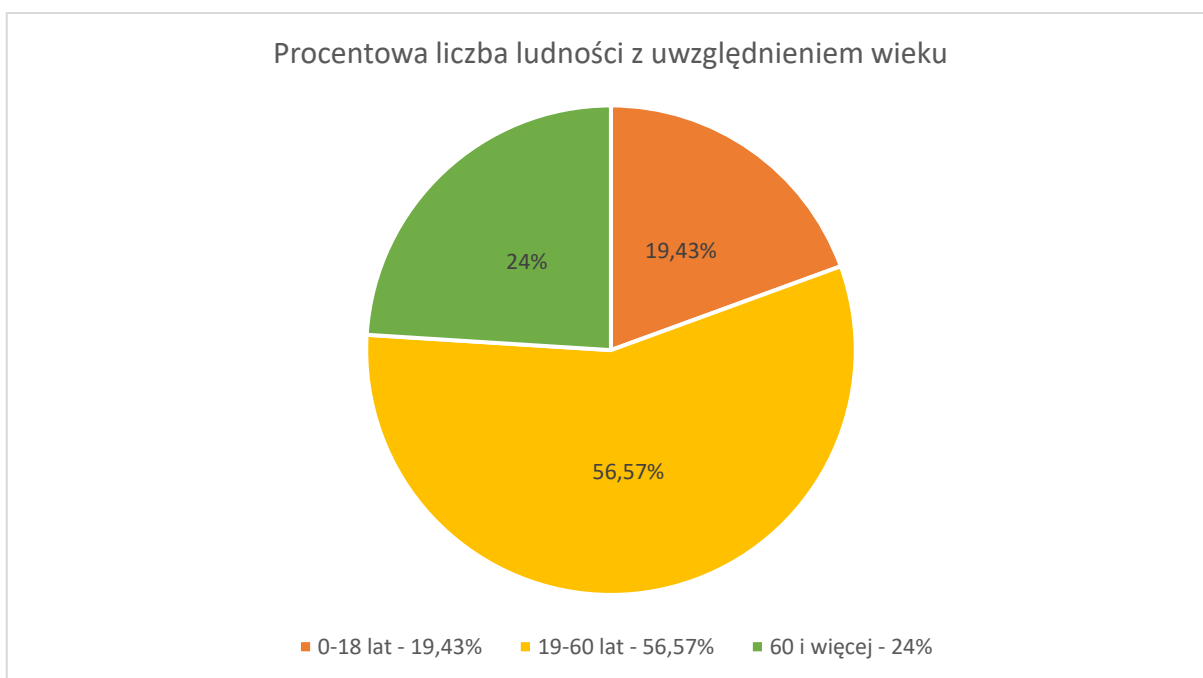
Sołectwo Kijewo	Wartość ogółem	W tym kobiety	W tym mężczyźni
Stan ludności ogółem	175	89	86
Ludność w wieku przedprodukcyjnym (0-18lat)	34	19	15
Ludność w wieku produkcyjnym (Kobiety: 19-60 lat/ mężczyźni: 18-65 lat)	99	42	57
Ludność w wieku poprodukcyjnym (kobiety 60 lat i więcej/mężczyźni 65 i więcej)	42	28	14

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Stanu Cywilnego w Olecku.

Tabela 3 prezentuje liczbę ludności w Sołectwie Kijewo z podziałem na płeć w trzech kategoriach wiekowych.

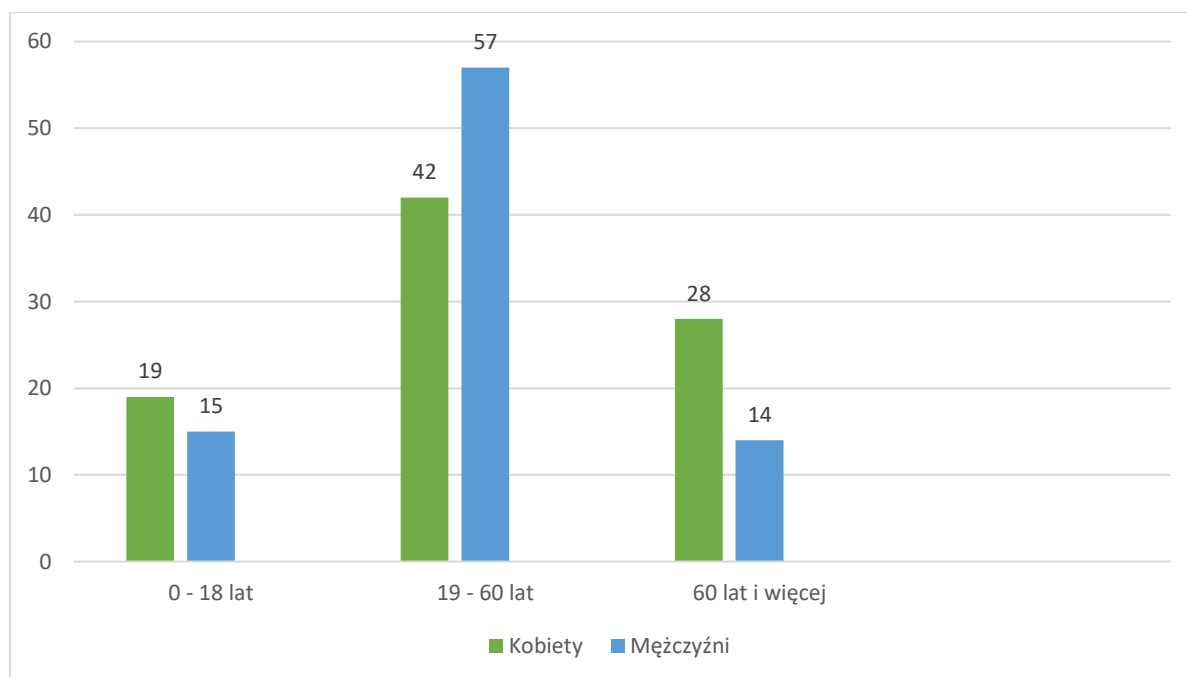
Plan Odnowy Miejscowości Kijewo i Wólka Kijewska 2025-2031

Rysunek 4: Procentowa liczba ludności Sołectwa Kijewo z podziałem na trzy kategorie wiekowe

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Stanu Cywilnego w Olecku.

Rysunek 5 Struktura wieku w Sołectwie Kijewo w podziale na płeć - stan na 31.12.2024 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Stanu Cywilnego w Olecku.

Wykres 3 prezentuje strukturę wieku ludności w Sołectwie Kijewo w podziale na płeć. Największą liczbę stanowi ludność w wieku produkcyjnym, tj. 42 kobiety i 57 mężczyzn, co stanowi 56,57% ogółu mieszkańców sołectwa Kijewo. 24% mieszkańców (28 kobiet i

Plan Odnowy Miejscowości Kijewo
i Wólka Kijewska 2025-2031

14 mężczyzn) to ludzie w wieku poprodukcyjnym, 19,43% mieszkańców sołectwa to mieszkańcy w wieku przedprodukcyjnym (19 kobiet i 15 mężczyzn).

5. Struktura gruntów w Sołectwie Kijewo

Według klasyfikacji bonitacyjnej uwzględniając żyzność gleby, stosunki wodne, stopień kultury i trudność uprawy w powiązaniu z agroklimatem, rzeźbą terenu oraz niektórymi elementami stosunków gospodarczych, na obszarze gminy w grupie gruntów ornych zdecydowanie przeważają gleby o III i IV klasie bonitacyjnej, tworząc duże, żyzne kompleksy.

W tabeli nr 4 przedstawiono strukturę gruntów gminnych w Sołectwie Kijewo.

Tabela 4: Struktura gruntów gminnych dla sołectwa Kijewo

Obręb geodezyjny Sołectwo Kijewo, miejscowości Kijewo i Wólka Kijewska			
Rodzaj - wyszczególnienie		powierzchnia w ha	
10	R	Grunty orne	2,3
12	Ł	Łąki trwałe	0,306
13	Ps	Pastwiska trwałe	0,852
14	Br	Grunty orne zabudowane	0,0275
16	W	Grunty pod rowami	0
18	N	Nieużytki	0
20	Ls	Lasy	0,397
21	Lz	Grunty zadrzewione i zakrzewione	0
30	B	Tereny mieszkaniowe	0
32	Bi	Inne tereny zabudowane	0,428
34	Bz	Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	0,335
35	K	Użytki kopalne	0
40	Dr	Drogi	6,44
70	Tr	Tereny różne	0

Źródło: Dane opracowane przez Wydział Planowania Przestrzennego i Gospodarki Nieruchomościami w Urzędzie Miejskim w Olecku.

Plan Odnowy Miejscowości Kijewo
i Wólka Kijewska 2025-2031

Tabela 5: Struktura gruntów wg wykazu gruntów obręb Kijewo

Obręb geodezyjny Sołectwo Kijewo, miejscowości Kijewo i Wólka Kijewska			
Rodzaj - wyszczególnienie		powierzchnia w ha	
10	R	Grunty orne	226,70
12	Ł	Łąki trwałe	58,80
13	Ps	Pastwiska trwałe	48,81
14	Br	Grunty orne zabudowane	7,26
16	W	Grunty pod rowami	1,13
18	N	Nieużytki	9,59
20	Ls	Lasy	15,03
21	Lz	Grunty zadrzewione i zakrzewione	0
30	B	Tereny mieszkaniowe	0,42
32	Bi	Inne tereny zabudowane	0,59
34	Bz	Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	0,33
35	K	Użytki kopalne	0
40	Dr	Drogi	12,79
70	Tr	Tereny różne	0

Źródło: Dane opracowane przez Wydział Planowania Przestrzennego i Gospodarki Nieruchomościami w Urzędzie Miejskim w Olecku.

6. Rolnictwo

Według danych pochodzących z Urzędu Miejskiego w Olecku w Sołectwie Kijewo jest 25 gospodarstw rolnych (na podstawie odprowadzanego podatku rolnego).

Tabela 6: Struktura gospodarstw w miejscowości Kijewo

Wyszczególnienie	Liczba
Liczba gospodarstw	24
Powierzchnia gospodarstw	
1-2 ha	4
2-5 ha	6
5-7 ha	4
7-10 ha	0

Plan Odnowy Miejscowości Kijewo
i Wólka Kijewska 2025-2031

10-15 ha	4
15 i więcej ha	6

Źródło: Dane opracowane przez Wydział Dochodów i Egzekucji w Urzędzie Miejskim w Olecku.

Tabela 7: Struktura gospodarstw w miejscowości Wólka Kijewska

Wyszczególnienie	Liczba
Liczba gospodarstw	1
Powierzchnia gospodarstw	
1-2 ha	1
2-5 ha	0
5-7 ha	0
7-10 ha	0
10-15 ha	0
15 i więcej ha	0

Źródło: Dane opracowane przez Wydział Dochodów i Egzekucji w Urzędzie Miejskim w Olecku.

7. Gospodarka

Strukturę prowadzonej działalności gospodarczej na terenie miejscowości Kijewo i Wólka Kijewska przedstawiają poniższe tabele

Tabela 8: Struktura prowadzonej działalności gospodarczej na terenie miejscowości Kijewo

Wyszczególnienie	Liczba
Budownictwo	3
Handel	1
Produkcja mebli	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie www.prod.ceidg.gov.pl

Tabela 9: Struktura prowadzonej działalności gospodarczej na terenie miejscowości Wólka Kijewska

Wyszczególnienie	Liczba
Budownictwo	4
Handel	1

Plan Odnowy Miejscowości Kijewo
i Wólka Kijewska 2025-2031

Usługi	1
Transport	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie www.prod.ceidg.gov.pl

Z danych pochodzących z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEIDG) wynika, że w miejscowościach Kijewo i Wólka Kijewska przeważa działalność budowlana.

II. Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości

1. Zasoby przyrodnicze

Sołectwo Kijewo charakteryzuje się krajobrazem antropogenicznym. Większość terenu zajmują grunty orne, rośliny trawiaste oraz zbiorowiska roślin zielnych. Z grupy większych zwierząt można tu spotkać sarny, jelenie, łosie, dziki a nawet wilki. Na terenie sołectwa można spotkać również ptaki takie jak sikorki, bociany, wróble, sójki i jaskółki. Łąki są wytworem pracy ludzkiej. Najczęściej spotykaną rośliną jest koniczyna łąkowa.

2. Dziedzictwo kulturowe

Na terenie miejscowości Kijewo znajduje się Centrum Edukacyjno–Kulturalne. Jest to zespół budynków szkolnych z lat 20. XX wieku. Do 31 sierpnia 2020 roku w budynkach mieściła się szkoła podstawowa w Kijewie. Obecnie jest to „serce sołectwa”.

Plan Odnowy Miejscowości Kijewo i Wólka Kijewska 2025-2031

Rysunek 6: Centrum Edukacyjno – Kulturalne w Kijewie

Źródło: Profil fb Centrum Edukacyjno - Kulturalnego w Kijewie.

Dworzec Kolejowy w Kijewie

Na terenie Sołectwa Kijewo znajduje się dworzec kolejowy. Dworzec został otwarty 1 lipca 1879 r. - przy linii kolejowej Wystruć – Darkiejmy – Gołdap – Olecko – Ełk. Obecnie znajduje się tam przystanek osobowy z dwoma peronami. Ruch pociągów pasażerskich zawieszono 31 grudnia 2012 r., wtedy po raz ostatni wyruszył szynobus na trasie Ełk – Olecko – Ełk.

Plan Odnowy Miejscowości Kijewo i Wólka Kijewska 2025-2031

Rysunek 7: Dworzec w Kijewie

Źródło: Archiwum prywatne Józefa Kunickiego.

Cmentarz

W odległości 800 m na zachód od wsi, przy drodze prowadzącej do miejscowości Świdry znajduje się cmentarz ewangelicki mieszkańców Kijewa. Zachowały się tam ślady po około 30 mogiłach i 4 kwaterach.

Rysunek 8: Cmentarz ewangelicki w Kijewie

Źródło: Archiwum prywatne Józefa Kunickiego.

Drewniana chata

Plan Odnowy Miejscowości Kijewo i Wólka Kijewska 2025-2031

Rysunek 9: Drewniana chata w Kijewie

Źródło: Archiwum prywatne Józefa Kunickiego.

Życie kulturalne sołectwa skupia się również na placu wiejskim w Kijewie, na którym znajduje się domek modułowy, wiata, stół do tenisa stołowego, a także plac zabaw dla dzieci. Wiosną i latem plac jest wykorzystywany to wielu imprez plenerowych sołectwa.

Rysunek 10: Plac wiejski w Kijewie

Źródło: Profil fb Koła Gospodyń Wiejskich Kije i Wianki w Kijewie.

Plan Odnowy Miejscowości Kijewo i Wólka Kijewska 2025-2031

Rysunek 11: Plac wiejski w Kijewie

Źródło: Profil fb Koła Gospodyń Wiejskich Kije i Wianki w Kijewie.

W Kijewie znajduje się kaplica filarna pod wezwaniem Matki Bolesnej zbudowana przez mieszkańców sołectwa jak i mieszkańców okolicznych wsi.

Rysunek 12: Kaplica filarna pod wezwaniem Matki Bolesnej w Kijewie

Źródło: Archiwum prywatne Józefa Kunickiego.

3. Oświata

Na terenie Sołectwa Kijewo nie ma szkoły podstawowej. Dzieci dowożone są do pobliskiej Szkoły Podstawowej w Gąskach im. Józefa Piłsudskiego. Szkoła oddalona jest od sołectwa o około 5 kilometrów. Gmina zapewnia dzieciom transport.

4. Ochrona zdrowia i ratownictwo społeczne

W Sołectwie Kijewo nie ma ośrodka zdrowia. Najbliższe placówki służby zdrowia znajdują się w Olecku. Mieszkańcy sołectwa korzystają z opieki medycznej w przychodniach m.in. przy ulicy 11 Listopada, i ul. Gołdapskiej. Zapewniają one opiekę lekarzy, pielęgniarek i rehabilitantów. W przypadku konieczności hospitalizacji, jak również specjalistycznych usług medycznych, mieszkańcy Kijewa i Wólki Kijewskiej korzystają przede wszystkim z usług „OLMEDICA” w olecku przy ul. Gołdapskiej 1. W przypadku zaopatrzenia w środki farmaceutyczne mieszkańcy zaopatrują się w aptekach w Olecku. W Sołectwie Kijewo nie ma ochotniczej straży pożarnej.

5. Transport i komunikacja

Przez miejscowość Kijewo i Wólka Kijewska biegnie droga powiatowa, dzięki której wieś mają połączenie z takimi miejscowościami jak Gąski, Zajdy, Gąsiorówko. Od 2021 roku funkcjonuje komunikacja gminna i obsługuje 5 połączeń dziennie z Kijewa i Wólki Kijewskiej do Olecka.

6. Zaopatrzenie w wodę i kanalizację

Miejscowość Wólka Kijewska jest zwodociągowana. Miejscowości nie są skanalizowane. Mieszkańcy korzystają z przydomowych szamb i przydomowych oczyszczalni ścieków.

III. Ocena mocnych i słabych stron miejscowości – Analiza SWOT

Analiza SWOT – Miejscowość Kijewo i Wólka Kijewska

Plan Odnowy Miejscowości Kijewo
i Wólka Kijewska 2025-2031

Tabela 10: Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<p>- Bogata tradycja mazurska – Kijewo i Wólka Kijewska posiadają bogate dziedzictwo kulturowe, które może być efektywnie wykorzystane w działaniach promujących region, takich jak festiwale, warsztaty oraz budowa przestrzeni edukacyjnych;</p> <p>- Zdolność do integracji społecznej – istnieje silna więź między mieszkańcami, co ułatwia realizację projektów wspólnotowych oraz aktywizację lokalną;</p> <p>- Położenie geograficzne – miejscowości leżą w regionie turystycznym, co stwarza możliwości do rozwoju turystyki i przyciągania turystów, zwłaszcza poprzez promocję tradycji mazurskich;</p> <p>- Dostępność naturalnych zasobów – wykorzystanie zasobów naturalnych regionu, takich jak flora, fauna, i tradycje rolnicze, może stanowić fundament dla ekologicznych projektów;</p> <p>- Zróżnicowane inicjatywy rozwoju społecznego – realizacja projektów, takich jak festiwale, warsztaty, budowa „Chaty Mazurki”, ścieżki sensorycznej, czy wieży widokowej pozwala na rozwój różnych obszarów życia wsi (kultura, edukacja, turystyka, ekologia,</p>	<p>- Ograniczone zasoby finansowe – zależność od funduszy zewnętrznych (np. krajowych, unijnych) i lokalnych sponsorów może opóźniać realizację niektórych projektów, zwłaszcza w przypadku braku stabilnego źródła dochodów;</p> <p>- Brak infrastruktury turystycznej – obecnie brak zaawansowanej infrastruktury turystycznej może ograniczać potencjał w zakresie rozwoju turystyki, zwłaszcza w kontekście konkurencji innych regionów;</p> <p>- Niska świadomość turystyczna – pomimo licznych tradycji mazurskich, mieszkańcy i turyści mogą nie być w pełni świadomi unikalności oferty turystycznej wsi;</p> <p>- Sezonowość działalności turystycznej – potencjał turystyczny w regionie może być ograniczony do kilku miesięcy w roku, przez co niektóre inwestycje mogą nie przynieść oczekiwanych efektów w dłuższym okresie.</p>

Źródło: Opracowanie własne.

Szans na rozwój miejscowości należy upatrywać w rozwoju społeczności lokalnej, większej integracji i podejmowaniu wspólnych działań na rzecz miejscowości.

Szanse:

1. Rozwój turystyki wiejskiej i ekologicznej – zwiększający się trend na turystykę wiejską i ekologiczną stwarza szansę na rozwój wsi jako miejsca odpoczynku i edukacji o kulturze mazurskiej, przyrody i tradycji.
2. Wzrost zainteresowania kulturą regionalną – wzrastające zainteresowanie kulturą regionalną i tradycjami (np. w ramach tzw. „slow life”) może przyciągnąć turystów oraz inwestycje w rozwój lokalny.
3. Pozyskiwanie funduszy zewnętrznych – istnieje szereg programów unijnych oraz krajowych, które mogą wspierać projekty związane z odnową wsi, ekologią, turystyką, edukacją czy kulturą.
4. Zwiększona promocja dzięki nowoczesnym technologiom – stworzenie aplikacji mobilnej i innych narzędzi cyfrowych (np. strona internetowa, social media) może znacząco poprawić rozpoznawalność miejscowości.
5. Współpraca z organizacjami zewnętrznymi – możliwość współpracy z organizacjami pozarządowymi, samorządami oraz prywatnymi inwestorami w celu realizacji projektów społecznych i turystycznych.

Zagrożenia:

1. Zanikanie tradycji i młodsze pokolenia – starsze pokolenia mogą mieć coraz mniejszy wpływ na tradycje i przekazywanie wiedzy kulturowej młodszemu pokoleniu, co może prowadzić do ich zaniku.
2. Zmiany klimatyczne i zjawiska ekstremalne – zmiany klimatyczne mogą wpływać na rozwój lokalnej gospodarki, w tym rolnictwa i turystyki, zwłaszcza w kontekście zagrożeń dla środowiska naturalnego.
3. Zwiększona konkurencja w turystyce – wzrost konkurencji w regionie mazur może sprawić, że w przypadku braku odpowiednich inwestycji infrastrukturalnych i promocyjnych, inne wsie czy miasta mogą przyciągać większą liczbę turystów.
4. Brak stabilności finansowej – kryzys ekonomiczny lub zmniejszenie dostępnych funduszy zewnętrznych mogą utrudnić realizację większych projektów rozwoju wsi.
5. Niedostateczne wsparcie ze strony władz – brak odpowiedniego wsparcia ze strony samorządu lub instytucji rządowych może opóźnić lub utrudnić realizację planowanych inwestycji.

Wnioski:

Analiza SWOT wskazuje, że miejscowości Kijewo i Wólka Kijewska ma ogromny potencjał w zakresie turystyki, kultury oraz rozwoju lokalnej społeczności. Z racji bogatej tradycji mazurskiej oraz silnej więzi społecznej, istnieje duża szansa na rozwój w oparciu o walory przyrodnicze i kulturalne. Wyzwania związane z brakiem odpowiedniej infrastruktury turystycznej i sezonowością działalności turystycznej mogą być pokonane poprzez efektywne wykorzystanie funduszy zewnętrznych oraz inwestycje w promocję regionu. Ważne jest również, aby podjąć działania na rzecz zachowania tradycji, angażując młodsze pokolenia oraz wprowadzając nowoczesne technologie, takie jak aplikacje mobilne.

IV. Opis planowanych zadań

1. Wizja rozwoju miejscowości Kijewo i Wólka Kijewska (2025-2031)

Kijewo i Wólka Kijewska to miejscowości, które w ciągu najbliższych lat staną się żywym przykładem harmonijnego połączenia tradycji mazurskiej z nowoczesnymi formami turystyki, edukacji i integracji społecznej. Dzięki współpracy mieszkańców, władz lokalnych oraz organizacji pozarządowych, miejscowości rozwiną się w przestrzeń pełną kultury, zrównoważonego rozwoju oraz innowacyjnych przedsięwzięć wspierających zarówno lokalną gospodarkę, jak i życie społeczne. Celem jest stworzenie przyjaznej i otwartej społeczności, w której każdy mieszkaniec, turysta oraz odwiedzający będą czuć się częścią tego wyjątkowego miejsca.

2. Rozwój turystyki wiejskiej i kulturowej

Miejscowości Kijewo i Wólka Kijewska staną się wiodącymi punktami turystyki wiejskiej.. Będą promować turystykę opartą na tradycji mazurskiej, przyrodzie i ekoturystyce, przyciągając turystów z różnych części Polski i świata. Mieszkańcy będą aktywnie uczestniczyć w organizowaniu wydarzeń kulturalnych i edukacyjnych, takich jak festiwale, warsztaty oraz wydarzenia związane z mazurską kuchnią, rzemiosłem i folklorem. „Mazurska wieś” stanie się symbolem regionu, gdzie odbywać się będą liczne spotkania z lokalną historią i tradycjami.

3. Integracja społeczna i aktywizacja mieszkańców

Celem jest rozwijanie aktywności mieszkańców poprzez organizację wydarzeń integracyjnych, takich jak „Dzień Sąsiada”, festiwale lokalne, oraz warsztaty i kursy, które będą sprzyjać wzmocnieniu więzi międzyludzkich. We wspólnej pracy nad rozwojem wsi wykorzystywane będą lokalne talenty, promując wolontariat i inicjatywy wspólnotowe. Mieszkańcy, szczególnie osoby starsze i młodsze, będą miały możliwość wspólnego angażowania się w życie wsi, biorąc udział w warsztatach rzemieślniczych, ekologicznych czy artystycznych. Ponadto, wspólne działania w zakresie renowacji przestrzeni publicznych, takich jak plac zabaw czy ścieżki turystyczne, przyczynią się do wzrostu poczucia wspólnoty.

4. Zrównoważony rozwój i ekologia

Sołectwo chce stać się miejscem, które stawia na zrównoważony rozwój, szanuje środowisko naturalne i propaguje proekologiczne inicjatywy. W planie rozwoju uwzględnione zostaną projekty związane z ekologicznymi przestrzeniami, takimi jak kuchnie błotne, miejsca edukacji ekologicznej czy ścieżki sensoryczne, które będą wykorzystywały zasoby naturalne w sposób odpowiedzialny. Wspólnota będzie promować recykling, odnawialne źródła energii oraz działania na rzecz ochrony przyrody, takie jak zakładanie ekologicznych ogrodów czy pielęgnacja mazurskich krajobrazów.

5. Nowoczesna infrastruktura turystyczna i informacyjna

Sołectwo rozwinie infrastrukturę turystyczną, która będzie wspierać rozwój turystyki wiejskiej. W planach jest budowa wieży widokowej, wiat rekreacyjnych, ścieżek tematycznych oraz przestrzeni do organizacji imprez plenerowych. Nowoczesne rozwiązania informacyjne, takie jak aplikacja mobilna „Kijewo i Wólka Kijewska – przewodnik”, umożliwią turystom łatwy dostęp do informacji o historii miejscowości, atrakcjach turystycznych i wydarzeniach. Zostanie stworzona interaktywna „Mazurska Ścieżka Legend” oraz przestrzeń do edukacji przyrodniczej i kulturalnej dla dzieci i młodzieży.

6. Wzrost jakości życia mieszkańców

Rozwój infrastruktury publicznej, takich jak remonty placów zabaw, budowa nowych przestrzeni rekreacyjnych i wspólnych, poprawi jakość życia codziennego mieszkańców. Przewidywana jest budowa obiektów służących integracji międzypokoleniowej. Zapewni to miejsce do spotkań, kulturalnych aktywności, warsztatów i szkoleń, dostęp do szerokiej oferty edukacyjnej oraz kulturalnej. Celem rozwoju infrastruktury publicznej będzie nie tylko rozwój umiejętności, ale także wzmacnianie lokalnej tożsamości.

7. Współpraca i zaangażowanie lokalne

W realizacji powyższej wizji kluczową rolę odegra współpraca z organizacjami pozarządowymi, samorządem, instytucjami edukacyjnymi oraz biznesem. Dzięki tej współpracy możliwe będzie pozyskiwanie funduszy na rozwój infrastruktury, a także realizacja wspólnych projektów społecznych, edukacyjnych i turystycznych. Angażowanie mieszkańców w proces podejmowania decyzji oraz aktywność w życiu lokalnym będzie podstawą dalszego rozwoju.

8. Podsumowanie

Wizja rozwoju Kijewa i Wólki Kijewskiej to połączenie nowoczesnych inicjatyw z bogatą tradycją mazurską. Sołectwo stanie się miejscem, które zachowa swoje korzenie, jednocześnie rozwijając nowe możliwości, które zwiększą jakość życia mieszkańców i przyciągną turystów z całej Polski. Dzięki zrównoważonemu rozwojowi, współpracy mieszkańców i władz lokalnych, Kijewo i Wólka Kijewska staną się symbolem Mazur, w którym historia, kultura i ekologia harmonijnie współistnieją z nowoczesnymi formami turystyki i edukacji.

V. Harmonogram działań:

Tabela 11: Plan zadań na kolejnych 7 lat

Nazwa zadania	Szacunkowy koszt inwestycji	Lata realizacji	Źródło finansowania
1. Powstanie "Mazurskiej Wsi" na terenie Sołectwa Kijewo – centrum	48 000,00 zł	2025 r.	✓ fundusz sołecki, ✓ programy wsparcia dla wsi i dziedzictwa kulturowego,

Plan Odnowy Miejscowości Kijewo
i Wólka Kijewska 2025-2031

kultury i tradycji mazurskiej			<ul style="list-style-type: none"> ✓ PROW, ✓ wsparcie lokalnych sponsorów, ✓ środki własne mieszkańców (wolontariat i pomoc w pracach)
2. Organizacja Festiwalu Mazurskiego	127 500,00 zł	2025 r.– 2031 r.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ dotacje z programów wsparcia kultury, ✓ sponsorzy lokalni, ✓ fundusz sołecki
3. Warsztaty rzemieślnicze i kulinarne	18 000,00 zł	2025 r.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ programy edukacyjne i kulturalne, ✓ opłaty uczestników warsztatów, ✓ fundusz sołecki
4. Budowa pieca kamiennego do pieczenia chleba, pizzy i wędzenia	20 000,00 zł	2026 r.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ fundusz sołecki, ✓ dotacje, ✓ środki własne mieszkańców
5. Warsztaty pieczenia chleba i potraw mazurskich przy użyciu pieca	5.000, 00 zł	2026 r.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ fundusz sołecki, ✓ opłaty uczestników, ✓ sponsorzy, ✓ granty
6. Film promujący sołectwo	8 000,00 zł	2026 r.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ fundusze krajowe, ✓ sponsorzy
7. Program edukacyjny o tradycjach mazurskich	7 000,00 zł	2026 r.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ fundusze edukacyjne, ✓ środki gminne, ✓ programy unijne
8. Renowacja placu zabaw dla dzieci i stworzenie ekologicznej	50 000,00 zł	2027 r.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ PROW, ✓ fundusz sołecki, ✓ granty ekologiczne,

Plan Odnowy Miejscowości Kijewo
i Wólka Kijewska 2025-2031

przestrzeni dla najmłodszych			✓ sponsorzy
9. Warsztaty ekologiczne	8 000,00 zł	2027 r.	✓ fundusze ekologiczne, ✓ programy edukacyjne, ✓ sponsorzy
10. Stworzenie zielnika - labiryntu	30 000,00 zł	2028 r.	✓ PROW, ✓ fundusze ekologiczne, ✓ programy wsparcia turystyki, ✓ sponsorzy
11. Warsztaty tematyczne – „Mazurska edukacja – tradycja i natura”	10 000,00 zł	2028 r.	✓ fundusze edukacyjne, ✓ programy kulturalne, ✓ sponsorzy
12. Organizacja kina plenerowego	8 000,00 zł	2028 r.	✓ fundusze kulturalne, ✓ sponsorzy
13. Mazurska ścieżka legend	40 000,00 zł	2028 r.	✓ PROW, ✓ fundusze turystyczne, ✓ programy edukacyjne, ✓ sponsorzy
14. Budowa ścieżki sensorycznej – Mazurska ścieżka zmysłów	50 000,00 zł	2029 r.	✓ fundusze ekologiczne, ✓ programy zdrowotne, ✓ sponsorzy
15. Warsztaty „Mazurska akademia tradycji i natury”	15 000,00 zł	2029 r.	✓ programy edukacyjne, ✓ fundusze ekologiczne, ✓ sponsorzy
16. Biwak integracyjny –	10 000,00 zł	2030 r.	✓ fundusze turystyczne, ✓ sponsorzy,

Plan Odnowy Miejscowości Kijewo
i Wólka Kijewska 2025-2031

„Mazurska noc pod gwiazdami”			✓ wkład własny mieszkańców
17. Warsztaty – „Zioła mazur – wiedza przodków”	10 000, 00 zł	2030 r.	✓ programy ekologiczne, ✓ fundusze edukacyjne, ✓ sponsorzy
18. Projekt – „Podsumowanie i kontynuacja rozwoju sołectwa”	8 000,00 zł	2031 r.	✓ środki gminne, ✓ sponsorzy, ✓ fundusz sołecki
19. Warsztaty regionalne „Mazurskie dziedzictwo w praktyce”	15 000,00 zł	2031 r.	✓ fundusze edukacyjne, ✓ programy wsparcia kultury, ✓ sponsorzy
20. Inscenizacja plonów – przypomnienie o tradycjach mazurskich. „Mazurskie plony – Święto Dziękczynienia za Urodzaj”	12 000,00 zł	2031 r.	✓ fundusze rolnicze, ✓ dotacje na kulturę, ✓ wsparcie lokalnych rolników

1. Powstanie „Mazurskiej Wsi” na terenie Sołectwa Kijewo

Nazwa projektu: Powstanie „Mazurskiej Wsi” – centrum kultury i tradycji mazurskiej

Cel:

- odtworzenie i promocja dziedzictwa mazurskiego poprzez stworzenie tematycznej przestrzeni wiejskiej;
- rozwój turystyki wiejskiej oraz edukacja mieszkańców i turystów na temat historii i kultury Mazur;
- integracja społeczności lokalnej wokół wspólnych działań.

Przeznaczenie:

„Mazurska wieś” stanie się miejscem spotkań, wydarzeń kulturalnych i warsztatów edukacyjnych. Będzie to przestrzeń, w której odbywać się będą m.in.:

Plan Odnowy Miejscowości Kijewo
i Wólka Kijewska 2025-2031

- warsztaty rzemieślnicze,
- pokazy tradycyjnych mazurskich obrzędów,
- festiwale i spotkania tematyczne,
- zajęcia edukacyjne dla szkół.

Harmonogram realizacji:

Wiosna 2025 – rozpoczęcie prac porządkowych, wyrównanie terenu, wycinka krzaków.

Lato 2025 – budowa „Chaty Mazurki”, montaż wiaty przystankowej, przygotowanie przestrzeni pod pierwsze wydarzenia.

Lato – jesień 2025 – organizacja pierwszego „Festiwalu Mazurskiego” i inauguracja „Mazurskiej Wsi.”

Koszty realizacji:

- Prace porządkowe – 5 000,00 zł
- Budowa „Chaty Mazurki” – 20 000,00 zł (kosztorys do potwierdzenia po konsultacji z wykonawcami),
- Wiata rekreacyjna (przystankowa) z motywem mazurskim – 16 000,00 zł,
- Wyposażenie (stroje, narzędzia, dekoracje) – 7 000,00 zł

Źródło finansowania:

- fundusz sołecki,
- PROW,
- programy wsparcia dla wsi i dziedzictwa kulturowego,
- wsparcie sponsorów lokalnych,
- środki własne mieszkańców (wolontariat i pomoc w pracach).

Szacunkowe koszty realizacji: 48 000,00 zł.

Okres realizacji: 2025 rok.

2. Organizacja Festiwalu Mazurskiego

Nazwa projektu – Festiwal Mazurski – Święto Tradycji

Cel:

- promocja kultury mazurskiej poprzez muzykę, kulinaria i rzemiosło,
- zwiększenie zainteresowania turystów regionem,
- integracja mieszkańców poprzez wspólne wydarzenia i aktywności,
- promowanie dziedzictwa Mazur,

Plan Odnowy Miejscowości Kijewo
i Wólka Kijewska 2025-2031

- przyciągnięcie turystów do sołectwa,
- integracja mieszkańców wokół tradycji.

Przeznaczenie:

Festiwal stanie się corocznym wydarzeniem kulturalnym, gromadzącym zarówno mieszkańców, jak i gości spoza regionu. W programie znajdą się:

- prezentacje lokalnych zespołów i artystów,
- targ rękodzieła ludowego,
- warsztaty rzemieślnicze i kulinarne,
- pokazy tradycyjnych mazurskich tańców i obrzędów,
- prezentacje tradycyjnych tańców mazurskich,
- koncerty muzyki ludowej,
- pokazy rękodzieła (rzeźba, garncarstwo, tkactwo),
- degustacje lokalnych potraw,
- warsztaty kulinarne i rzemieślnicze,
- konkursy dla dzieci i dorosłych.

Harmonogram realizacji:

Wiosna 2025 – przygotowanie programu festiwalu, pozyskanie partnerów i sponsorów.

Lato 2025 – organizacja pierwszej edycji festiwalu.

Jesień 2025 – ewaluacja wydarzenia i planowanie kolejnej edycji.

Sierpień 2026 – główne obchody festiwalu.

Sierpień 2027 – główne obchody festiwalu.

Sierpień 2028 – organizacja wydarzenia.

Sierpień 2029 – organizacja festiwalu.

Sierpień 2030 – organizacja festiwalu.

Sierpień 2031 – organizacja festiwalu.

Źródło finansowania:

- fundusz sołecki,
- dotacje z programów wsparcia kultury,
- wsparcie sponsorów lokalnych,

Szacunkowe nakłady na realizację festiwalu – 127 500,00 zł

Okres realizacji: 2025-2031 rok.

3. Warsztaty rzemieślnicze i kulinarne

Nazwa projektu – Mazurskie Rzemiosło i Smaki – warsztaty dla mieszkańców i turystów.

Cel:

- ochrona i promowanie tradycyjnych mazurskich umiejętności i receptur,
- edukacja młodszych pokoleń w zakresie lokalnych tradycji,
- rozwój oferty turystycznej i aktywizacja mieszkańców,

Przeznaczenie:

Warsztaty będą organizowane na terenie Sołectwa Kijewo.

- Warsztaty kulinarne – nauka przygotowania tradycyjnych mazurskich potraw, takich jak kartacze, dzyndzałki warmińskie, kiszka ziemniaczana.
- Warsztaty garncarskie – nauka lepienia naczyń glinianych i ceramiki mazurskiej.

Harmonogram realizacji:

Wiosna 2025 – przygotowanie przestrzeni i sprzętu do warsztatów.

Lato 2025 – rozpoczęcie cyklu warsztatów (min. 2 razy w miesiącu).

Jesień 2025 – organizacja konkursu na najlepsze rękodzieło lub potrawę mazurską.

Koszty realizacji:

- zakup materiałów (głina, tkaniny, składniki do potraw) – 6 000,00 zł,
- wynagrodzenia dla prowadzących – 8 000,00 zł,
- koszty organizacyjne (promocja, druk materiałów, dekoracje) – 4 000,00zł,

Źródło finansowania:

- programy edukacyjne i kulturalne,
- opłaty uczestników warsztatów,
- fundusz sołecki.

Szacunkowe nakłady na realizację – 18 000,00 zł

Okres realizacji: 2025 rok.

4. Budowa pieca kamiennego do pieczenia chleba, pizzy i wędzenia

Nazwa projektu – Tradycyjny piec kamienny – centrum kulinarne i edukacyjne.

Cel:

- Odtworzenie tradycyjnych metod pieczenia i wędzenia.
- Wzbogacenie oferty warsztatowej i kulinarnej.

- Umożliwienie organizacji wydarzeń kulinarnych i edukacyjnych dla mieszkańców i turystów.

Przeznaczenie:

Piec będzie wykorzystywany do:

- pieczenia tradycyjnego mazurskiego chleba,
- wypieku pizzy i innych potraw,
- wędzenia mięs i ryb według dawnych receptur,
- organizacji warsztatów kulinarnych dla mieszkańców i turystów.

Źródło finansowania: Fundusze sołeckie, dotacje, środki własne mieszkańców

Szacunkowy koszt: 20 000 zł.

Okres realizacji: 2026 rok.

5. Warsztaty z pieczenia chleba i potraw mazurskich przy użyciu pieca

Nazwa projektu: „Mazurskie Smaki – tradycja w nowoczesnej odsłonie”

Cel:

- Zachowanie i popularyzacja tradycyjnych przepisów kulinarnych.
- Nauka samodzielnego pieczenia chleba i innych regionalnych potraw.
- Integracja mieszkańców i turystów.

Przeznaczenie:

Warsztaty obejmą:

- naukę wyrabiania ciasta na chleb,
- wypiek tradycyjnego mazurskiego chleba na zakwasie,
- pieczenie podpłomyków i pizzy w piecu kamiennym,
- przygotowywanie potraw regionalnych, takich jak kugiel mazurski.

Szacunkowy koszt: 5000 zł

Źródło finansowania: Fundusz sołecki, opłaty uczestników, sponsorzy, granty

Okres realizacji:

Jesień 2026 – pierwsza edycja warsztatów.

Zima 2026 – kolejne warsztaty w wersji świątecznej.

6. Film promujący sołectwo

Nazwa projektu – „Kijewo i Wólka Kijewska – perły Mazur”.

Cel:

Plan Odnowy Miejscowości Kijewo
i Wólka Kijewska 2025-2031

- promocja wsi jako atrakcyjnego miejsca turystycznego.
- wzmocnienie tożsamości lokalnej.
- przyciągnięcie inwestorów i turystów.

Przeznaczenie:

Film będzie przedstawiał:

- historię i kulturę regionu,
- relacje mieszkańców,
- kulisy festiwalu mazurskiego i warsztatów.

Okres realizacji:

Lato 2026 – nagrania materiałów wideo.

Jesień 2026 – montaż i publikacja filmu.

Szacunkowy koszt: 8000,00 zł

Źródło finansowania:

- Fundusze krajowe,
- sponsorzy.

7. Program edukacyjny o tradycjach mazurskich

Nazwa projektu – „Mazurskie dziedzictwo – edukacja dla przyszłości”

Cel:

- przekazanie wiedzy o historii i kulturze Mazur młodszemu pokoleniom,
- ożywienie lokalnych tradycji poprzez działania edukacyjne.

Przeznaczenie:

Program obejmie:

- lekcje w szkołach na temat historii Mazur,
- warsztaty rękodzielnicze, kulinarne i muzyczne,
- spotkania z regionalistami i historykami,
- wycieczki śladami mazurskich tradycji.

Harmonogram realizacji:

Wiosna 2026 – przygotowanie materiałów edukacyjnych.

Jesień 2026 – wdrożenie programu w szkołach i świetlicach.

Szacunkowy koszt – 7 000,00 zł

Źródło finansowania:

- fundusze edukacyjne,
- środki gminne,
- programy unijne.

8. Renowacja placu zabaw dla dzieci i stworzenie ekologicznej przestrzeni dla najmłodszych

Nazwa projektu – „Ekologiczny plac zabaw – natura i zabawa”.

Cel:

- modernizacja istniejącego placu zabaw i dostosowanie go do współczesnych standardów bezpieczeństwa.
- wprowadzenie elementów naturalnych i ekologicznych do przestrzeni dla dzieci.

Przeznaczenie:

- projekt obejmie: renowację istniejących konstrukcji (huśtawek, zjeżdżalni, piaskownic),
- budowę kuchni błotnej, w której dzieci będą mogły eksperymentować z wodą, piaskiem i gliną,
- instalację wyciągów linowych i innych urządzeń rozwijających motorykę.

Harmonogram realizacji:

Wiosna 2027 – przygotowanie projektu i pozyskanie funduszy.

Lato 2027 – prace budowlane i renowacyjne.

Jesień 2027 – oficjalne otwarcie placu zabaw i ekologicznej strefy dla dzieci.

Szacunkowy koszt: 50 000,00 zł.

Źródło finansowania:

- fundusze sołeckie,
- granty ekologiczne,
- sponsorzy.

9. Warsztaty ekologiczne

Nazwa projektu: „Żyj w zgodzie z naturą – edukacja ekologiczna dla mieszkańców”

Cel:

- uświadomienie mieszkańców na temat ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju.
- nauka praktycznych sposobów dbania o przyrodę.

- rozwijanie świadomości ekologicznej u dzieci i dorosłych.

Przeznaczenie:

W ramach projektu zrealizowane zostaną:

- warsztaty z recyklingu – nauka tworzenia przedmiotów użytkowych z odpadów (np. biżuteria z materiałów recyklingowych, ozdoby z butelek PET),
- ogród przyjazny owadom – nauka sadzenia roślin miododajnych i budowy domków dla owadów zapylających,
- zero waste w domu – sposoby na ograniczanie odpadów i prowadzenie ekologicznego stylu życia,
- naturalne kosmetyki i środki czystości – warsztaty z tworzenia ekologicznych środków czystości oraz kosmetyków na bazie ziół i olejków.
- edukacja leśna – spacer z leśnikami i botanikami, nauka rozpoznawania roślin i zwierząt, zbieranie ziół leczniczych.

Harmonogram realizacji:

Wiosna 2027 – rozpoczęcie cyklu warsztatów.

Lato 2027 – organizacja letnich zajęć ekologicznych dla dzieci.

Jesień 2027 – zakończenie projektu i podsumowanie wyników.

Szacunkowy koszt – 8 000,00 zł.

Źródło finansowania:

- fundusze ekologiczne,
- programy edukacyjne,
- sponsorzy.

10. Stworzenie zielnika – labiryntu

Nazwa projektu – „Zielnik-labirynt – natura i tradycja”.

Cel:

- stworzenie miejsca edukacyjnego i rekreacyjnego inspirowanego dawnymi mazurskimi ogrodami,
- promowanie wiedzy o roślinach leczniczych i użytkowych,
- umożliwienie mieszkańcom i turystom relaksu w otoczeniu natury.

Przeznaczenie:

W ramach projektu przewiduje się:

Plan Odnowy Miejscowości Kijewo
i Wólka Kijewska 2025-2031

- budowę ścieżek i alejek prowadzących przez labirynt z roślin użytkowych,
- wprowadzenie tablic edukacyjnych opisujących właściwości roślin i ich zastosowanie w dawnych mazurskich tradycjach,
- możliwość organizacji warsztatów zielarskich dla mieszkańców.

Harmonogram realizacji:

Wiosna 2028 – przygotowanie terenu i sadzenie roślin.

Lato 2028 – otwarcie zielnika-labiryntu dla mieszkańców i turystów.

Szacunkowy koszt – 30 000,00 zł.

Źródło finansowania:

- fundusze ekologiczne,
- programy wsparcia turystyki,
- sponsorzy,
- PROW.

11. Warsztaty tematyczne

Nazwa projektu: „Mazurska edukacja – tradycja i natura”.

Cel:

- edukacja mieszkańców w zakresie lokalnej kultury, ekologii i dawnych tradycji.
- zachowanie mazurskiego dziedzictwa poprzez przekazywanie wiedzy kolejnym pokoleniom.

Przeznaczenie:

Warsztaty obejmą:

- warsztaty zielarskie – naukę rozpoznawania i wykorzystywania roślin leczniczych,
- warsztaty kulinarne – przyrządzanie tradycyjnych mazurskich potraw z lokalnych składników,
- warsztaty rękodzielnicze – tworzenie ozdób z naturalnych materiałów, plecionkarstwo, malowanie na drewnie,
- warsztaty muzyczne – naukę tradycyjnych mazurskich pieśni i gry na dawnych instrumentach.

Harmonogram realizacji:

Cały rok 2028 – organizacja cyklu warsztatów w różnych terminach.

Szacunkowy koszt – 10 000,00 zł

Źródło finansowania:

- fundusze edukacyjne,
- programy kulturalne,
- sponsorzy.

12. Organizacja kina plenerowego

Nazwa projektu – „Letnie kino pod gwiazdami”.

Cel:

- stworzenie cyklicznej atrakcji kulturalnej dla mieszkańców.
- promowanie kina regionalnego i edukacyjnego.
- integracja społeczności lokalnej.

Przeznaczenie:

W ramach kina plenerowego planuje się:

- zakup lub wynajem sprzętu do projekcji plenerowych,
- organizację pokazów filmowych z repertuarem wybranym przez mieszkańców,
- seanse dokumentalne dotyczące historii i kultury Mazur.

Harmonogram realizacji:

Lato 2028 – cykl letnich seansów filmowych.

Szacunkowy koszt – 8 000,00 zł.

Źródło finansowania:

- fundusze kulturalne,
- sponsorzy.

13. Mazurska ścieżka legend

Nazwa projektu: „Mazurskie legendy – spacer w przeszłość”.

Cel:

- ożywienie lokalnych legend poprzez interaktywną trasę spacerową.
- rozwój turystyki kulturowej w regionie,
- edukacja dzieci i młodzieży o mazurskich wierzeniach i tradycjach.

Przeznaczenie:

Projekt zakłada:

Plan Odnowy Miejscowości Kijewo
i Wólka Kijewska 2025-2031

- instalację rzeźb przedstawiających postacie z mazurskich legend,
- umieszczenie tablic informacyjnych z opisami legend i ilustracjami,
- nagrania audio dostępne przez kody QR, umożliwiające odsłuchanie legend podczas spaceru.

Harmonogram realizacji:

Wiosna 2028 – opracowanie projektu i pozyskanie funduszy.

Lato 2028 – budowa ścieżki i montaż instalacji.

Jesień 2028 – oficjalne otwarcie ścieżki i pierwsze wydarzenie promocyjne.

Szacunkowy koszt: 40 000,00 zł.

Źródło finansowania:

- PROW
- fundusze turystyczne,
- programy edukacyjne,
- sponsorzy.

14. Budowa ścieżki sensorycznej – Mazurska ścieżka zmysłów”

Nazwa projektu – „Mazurska Ścieżka Zmysłów”.

Cel:

- stworzenie innowacyjnej przestrzeni rekreacyjnej dla mieszkańców i turystów,
- poprawa integracji sensorycznej u dzieci i dorosłych poprzez różnorodne bodźce,
- promowanie zdrowego trybu życia i kontaktu z naturą.

Przeznaczenie:

Projekt zakłada:

- budowę ścieżki o różnych nawierzchniach (piasek, żwir, kora, mech, drewno, kamienie),
- instalację elementów dźwiękowych, np. drewnianych dzwoneczków i cymbałów,
- wprowadzenie strefy zapachowej z roślinami o intensywnym aromacie (lawenda, mięta, melisa),
- możliwość organizacji zajęć terapeutycznych dla dzieci i seniorów.

Harmonogram realizacji:

Wiosna 2029 – przygotowanie terenu i zakup materiałów.

Lato 2029 – budowa i otwarcie ścieżki sensorycznej.

Szacunkowy koszt – 50 000,00 zł.

Źródło finansowania:

- fundusze ekologiczne,
- programy zdrowotne,
- sponsorzy.

15. Warsztaty „Mazurska akademia tradycji i natury”

Nazwa projektu: „Mazurska akademia tradycji i natury”.

Cel:

- edukacja mieszkańców w zakresie ekologii i kultury.
- wzbogacenie oferty kulturalnej i warsztatowej dla dzieci, dorosłych i seniorów.

Przeznaczenie:

Projekt obejmuje:

- warsztaty sensoryczne – zajęcia rozwijające zmysły poprzez kontakt z różnymi fakturami, dźwiękami i zapachami,
- warsztaty rzemieślnicze – nauka tworzenia przedmiotów użytkowych z drewna, gliny i naturalnych materiałów,
- warsztaty kulinarne – przyrządzanie tradycyjnych mazurskich potraw w sposób ekologiczny i bezodpadowy,
- warsztaty z tworzenia naturalnych kosmetyków – wykorzystanie ziół i roślin do produkcji mydeł i kremów.

Harmonogram realizacji:

Cały rok 2029 – organizacja cyklu warsztatów w różnych terminach.

Szacunkowy koszt – 15 000,00 zł.

Źródło finansowania:

- programy edukacyjne,
- fundusze ekologiczne,
- sponsorzy.

16. Biwak integracyjny – „Mazurska noc pod gwiazdami”

Nazwa projektu: „Mazurska noc pod gwiazdami”.

Cel:

Plan Odnowy Miejscowości Kijewo
i Wólka Kijewska 2025-2031

- integracja mieszkańców poprzez wspólne spędzanie czasu na łonie natury,
- promowanie turystyki i aktywnego wypoczynku w regionie,
- przybliżenie uczestnikom tradycyjnych form biwakowania i umiejętności survivalowych.

Przeznaczenie:

W ramach projektu planuje się:

- organizacja dwudniowego biwaku na terenie sołectwa,
- nocowanie w namiotach i szałasach zbudowanych podczas warsztatów,
- warsztaty survivalowe: rozpalanie ognia, budowa schronienia, nawigacja w terenie,
- wieczorne opowieści przy ognisku – mazurskie legendy i historie ludowe,
- koncert muzyki folkowej w plenerze,
- wspólne gotowanie potraw na ogniu (np. kociołek mazurski).

Harmonogram realizacji:

Lato 2030 – organizacja wydarzenia w ciepłym sezonie.

Szacunkowy koszt – 10 000,00 zł.

Źródło finansowania:

- fundusze turystyczne,
- sponsorzy,
- wkład własny mieszkańców.

17. Warsztaty – „Zioła mazur - wiedza przodków”

Nazwa projektu – „Zioła Mazur – wiedza przodków”.

Cel:

- przybliżenie mieszkańcom i turystom bogactwa mazurskich ziół,
- nauka wykorzystania roślin w kuchni, medycynie naturalnej i kosmetyce,
- promowanie zdrowego stylu życia i ekologicznego podejścia do natury.

Przeznaczenie:

Warsztaty obejmą:

- rozpoznawanie i zbieranie dziko rosnących ziół – spacer po okolicy z zielarzem,
- warsztaty kulinarne – przygotowanie potraw z dodatkiem ziół,

Plan Odnowy Miejscowości Kijewo
i Wólka Kijewska 2025-2031

- tworzenie naturalnych kosmetyków – produkcja kremów, toników i mydeł z roślin leczniczych,
- warsztaty lecznicze – domowe sposoby na przeziębienie, problemy skórne i inne dolegliwości,
- warsztaty plecenia wianków – nawiązanie do dawnych obrzędów związanych z ziołami.

Harmonogram realizacji:

Wiosna – Lato 2030 – cykl warsztatów dostosowany do sezonu zbioru ziół.

Szacunkowy koszt – 10 000,00 zł

Źródło finansowania:

- programy ekologiczne,
- fundusze edukacyjne,
- sponsorzy.

18. Projekt – „Podsumowanie i kontynuacja rozwoju sołectwa”

Nazwa projektu – „Podsumowanie i kontynuacja rozwoju sołectwa”.

Cel:

- podsumowanie i analiza działań realizowanych w latach 2025–2031.
- opracowanie dalszych kierunków rozwoju miejscowości.
- wzmocnienie zaangażowania społeczności w przyszłe projekty.

Przeznaczenie:

Projekt obejmie:

- organizację spotkania podsumowującego dla mieszkańców i partnerów projektu,
- prezentację osiągnięć – wystawę zdjęć, filmów, raportów i statystyk,
- panel dyskusyjny – omówienie dalszych planów rozwoju sołectwa.
- wydanie broszury informacyjnej o zmianach i sukcesach odnowy miejscowości,
- spotkanie z przedstawicielami gminy i instytucji wspierających rozwój sołectwa,
- uhonorowanie osób szczególnie zaangażowanych w realizację projektów.

Harmonogram realizacji:

Jesień 2031 – organizacja wydarzenia w domku modułowym lub plenerowo.

Szacunkowy koszt– 8 000,00 zł.

Źródło finansowania:

- środki gminne,
- sponsorzy,
- fundusz sołecki.

19. Warsztaty regionalne

Nazwa projektu – „Mazurskie dziedzictwo w praktyce”.

Cel:

- wzmocnienie tożsamości lokalnej poprzez aktywne uczestnictwo w kultywowaniu tradycji,
- nauka praktycznych umiejętności związanych z dawnym życiem Mazurów.

Przeznaczenie:

Warsztaty obejmą:

- warsztaty tkackie i hafciarskie – nauka tradycyjnych wzorów mazurskich,
- warsztaty pieczenia tradycyjnych chlebów i placków,
- warsztaty gry na ludowych instrumentach – skrzypce, harmonia, bębenek,
- warsztaty mazurskiego rzemiosła – praca w drewnie, wiklina, garncarstwo,
- warsztaty kulinarne – przygotowywanie dawnych mazurskich potraw,
- warsztaty opowieści ludowych – zbieranie historii i wspomnień starszych mieszkańców.

Harmonogram realizacji:

Lato 2031 – organizacja warsztatów cyklicznie przed festiwalem mazurskim.

Szacunkowy koszt – 15 000,00 zł.

Źródło finansowania:

- fundusze edukacyjne,
- programy wsparcia kultury,
- sponsorzy.

20. Inscenizacja plonów – przypomnienie o tradycjach mazurskich

Nazwa projektu – „Mazurskie Plony – Święto dziękczynienia za urodzaj”.

Cel:

- odtworzenie dawnych obrzędów związanych z końcem zbiorów,
- kultywowanie mazurskich zwyczajów rolniczych,

Plan Odnowy Miejscowości Kijewo
i Wólka Kijewska 2025-2031

- edukacja młodszych pokoleń na temat dawnych prac i świąt gospodarskich.

Przeznaczenie:

W ramach projektu odbędzie się:

- inscenizacja żniw z użyciem tradycyjnych narzędzi,
- warsztaty młócenia zboża cepami i mielenia mąki na żarnach,
- korowód dożynkowy z wieńcem plonów i kapelą ludową,
- wspólne pieczenie chleba i mazurskich potraw,
- pokazy dawnych metod przechowywania żywności,
- opowieści o dawnym życiu rolników na Mazurach.

Harmonogram realizacji:

Sierpień 2031 – organizacja wydarzenia w sezonie żniw.

Szacunkowy koszt – 12 000,00 zł.

Źródło finansowania:

- fundusze rolnicze,
- dotacje na kulturę,
- wsparcie lokalnych rolników.